

**EXPERIENCE IN THE CONSTRUCTION OF THE
INFORMATION SYSTEM IN THE MISSION OF THE
POLISH MILITARY CONTINGENT IN THE REPUBLIC
OF IRAQ**

**DOŚWIADCZENIA W ZAKRESIE BUDOWY SYSTEMU
ROZPOZNANIA W MISJI POLSKIEGO KONTYNGENTU
WOJSKOWEGO W REPUBLICIE IRAKU**

Zbigniew Modrzejewski

Akademia Obrony Narodowej

***Abstract:** Getting information about the enemy and environment and their transmission in real time support the commander and his decision making process. Intelligence is fundamental to the planning and conduct of operations across the whole spectrum of conflict. Automated intelligence system is a key to achieving a level where the information needs of commanders for which it was established priority will be easier to implement by the intelligence cell. The participation of the Polish Army in coalition operations revealed the need for automation of data about the situation in the area of operation. The paper characterizes the general requirements for information system and presents the flow of information on the example of the Polish Military Contingent in the Republic of Iraq.*

***Keywords :** intelligence, intelligence intelligence system*

***Streszczenie:** Zdobywanie informacji o przeciwniku i terenie prowadzonych działań oraz ich przekazywanie w czasie rzeczywistym, pozwala dowódcy na podejmowanie decyzji i jego proces podejmowania decyzji. Skuteczny system rozpoznania jest warunkiem niezbędnym do planowania i prowadzenia działań na współczesnym polu walki. Automatyzacja systemu rozpoznania jest kluczem do osiągnięcia poziomu, na którym potrzeby informacyjne dowódcy dla których został określony priorytet będą łatwiejsze do realizacji przez komórkę rozpoznania. Udział Wojska Polskiego w operacjach koalicyjnych ukazał potrzebę zapewnienia automatyzacji transmisji danych o sytuacji w obszarze prowadzonych działań. W referacie scharakteryzowano ogólne wymagania dla systemu rozpoznania. na przykładzie misji Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Republice Iraku.*

***Słowa kluczowe:** rozpoznanie, system rozpoznania*

Informacja traktowana jest jak kluczowy zasób lub towar, którego wartość zależy od szybkości przekazywania i sprawności zarządzania informacją. Kto posiada aktualną i wiarygodną informację oraz potrafi ją w sposób efektywny wykorzystać, ten posiada przewagę i jest na najlepszej drodze do osiągnięcia sukcesu. Powyższe stwierdzenie jest aktualne nie tylko w wojsku, ale również we wszystkich aspektach codziennego życia człowieka.

Komórki rozpoznawcze, których podstawowym celem działania jest zapewnienie dowódcy niezbędnych informacji, dzięki którym będzie mógł on planować działania, podjąć właściwą decyzję i kierować walką, odgrywają najważniejszą rolę w procesie informacyjnym. Zdobywanie informacji o przeciwniku i terenie prowadzonych działań oraz ich przekazywanie w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do rzeczywistego, pozwala sztabowej komórce rozpoznawczej zabezpieczyć pod względem informacyjnym dowódcę.

Podstawowym warunkiem usprawnienia pracy sztabowych komórek rozpoznawczych w zakresie zarządzania zasobami informacyjnymi jest zastosowanie środków automatyzacji.

Sprawność systemu rozpoznania zależy będzie szczególnie od jakości środków automatyzacji, które zostaną wdrożone do tego systemu. Zastosowanie środków automatyzacji w rozpoznaniu powinno umożliwić:

- automatyzację realizacji cyklu rozpoznawczego, a więc procesów ukierunkowania, gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji;
- automatyzację procesu kierowania działalnością rozpoznawczą;
- automatyzację procesu dowodzenia działaniami rozpoznawczymi;
- automatyzację procesu wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego oraz z przełożonym i sąsiadami;
- automatyzację zobrazowania przeszkód terenowych występujących na interesującym nas wycinku terenu;
- automatyzację kalkulacji niezbędnych w procesie oceny terenu i przeciwnika i na ich podstawie prognozowanie rozwoju sytuacji;
- zobrazowanie aktualnego położenia poszczególnych elementów rozpoznawczych;
- zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa rozpowszechnianym informacjom.

Procesem, który ułatwia realizację wymagań rozpoznawczych poprzez integrację informacji przedstawionych graficznie na oleatach jest Informacyjne Przygotowanie Pola Walki (IPPW). Proces ten ma wiele zalet, do których należy zaliczyć m.in. to, że produkty graficzne IPPW ułatwiają zrozumienie intencji przeciwnika, wskazanie priorytetów rozpoznania oraz rozpowszechnianie pozyskanych informacji do zainteresowanych. Przedstawienie wielu wariantów działania

przeciwnika umożliwia szybszą reakcję na zachodzące zmiany na polu walki. Wykonanie produktów IPPW w formie komputerowej pozwala na szybkie przekazywanie ich między jednostkami.

Oprócz zalet, proces ten ma jedną zasadniczą wadę - jeśli jest realizowany w pełnym zakresie, to jest bardzo czasochłonny i angażuje wiele osób. Dlatego też należy dążyć, żeby poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii informatycznych i automatyzacji skrócić do niezbędnego minimum czas przeznaczony na te czynności, a tym samym usprawnić proces IPPW.

Do najważniejszych czynności wykonywanych w ramach IPPW, których w dalszym ciągu jest potrzeba ich usprawniania należy m.in.:

- ocena terenu i opracowanie oleaty przeszkód terenowych;
- ocena pogody i opracowanie oleaty pogody;
- wytyczenie dróg podejścia i korytarz manewru oraz wykonanie oleaty;
- sporządzanie wzorców doktrynalnych działań bojowych przeciwnika;
- opracowanie wzorców sytuacji bojowej przeciwnika;
- sporządzanie oleat wariantów działania przeciwnika (w tym również przeciwnika powietrznego);
- rozważenie wariantów działania /gra komputerowa/;
- sporządzenie wzorca wsparcia decyzji.

Proces IPPW jest jeszcze bardziej złożony, gdy przeciwnik nie jest zaangażowany w działania o wysokiej intensywności oraz nie posiada doktryn i procedur, a wzorce doktrynalne jego działania właściwie nie istnieją. Takim przykładem dobrze ilustrującym powyższe stwierdzenie jest udział Wojska Polskiego w operacji stabilizacyjnej w Republice Iraku, gdzie przeciwnikiem mogła być każda napotkana osoba. Działania tego typu charakteryzują się między innymi tym, że nie ma linii frontu, a przeciwnik jest trudny do zdefiniowania. Przez cały okres misji do najczęściej stosowanych środków ataku należały improwizowane urządzenia wybuchowe, ostrzały moździerzowe i raketowe baz wojskowych, ataki z użyciem broni strzeleckiej i granatników przeciwpancernych. Celem ataków było przede wszystkim wytworzenie atmosfery ciągłego zagrożenia i strachu, a także rozbicie wojsk koalicyjnych i zmuszenie ich do wycofania się z Iraku. Każdy wyjazd na patrol lub konwój narażony był na ataki z użyciem improwizowanych urządzeń wybuchowych, czy ostrzał z broni strzeleckiej i ręcznych granatników przeciwpancernych. W bazach żołnierze i pracownicy cywilni wojska byli szczególnie narażeni na ostrzały moździerzowe i raketowe, a dodatkowo cały czas brano pod uwagę w czasie oceny zagrożeń możliwość przeprowadzenia ataku z użyciem samochodu – pułapki wypełnionego materiałem wybuchowym lub ataku zamachowców - samobójców. Ludność cywilna była kolejnym celem ataków terrorystycznych, a miały za zadanie wywołanie psychozy strachu oraz skierowane

były na osiągnięcie efektu medialnego, a więc ukazanie słabości koalicji, która nie potrafi chronić zwykłych obywateli Iraku.

Proces informacyjnego przygotowania pola walki można zautomatyzować praktycznie na każdym jego etapie, jednakże droga do osiągnięcia tego wydaje się nadal bardzo daleka.

Rozpoznanie wojskowe w operacji stabilizacyjnej będąc integralną częścią komponentu lądowego ponosiło odpowiedzialność za analizę i ocenę sytuacji oraz prognozę zagrożeń podczas prowadzenia działań. Celem rozpoznania w Iraku było zbieranie informacji rozpoznawczych odpowiadających na określone przez dowódcę dywizji zasadnicze potrzeby informacyjne - ZPID (*Commander's Critical Information Requirements – CCIR's*), uszczegółowione w priorytetowych potrzebach rozpoznawczych - PPR (*Priority Intelligence Requirements – PIR's*), jak również zaspokajanie innych potrzeb rozpoznawczych PR (*Intelligence Requirements – IR's*) wynikających z prowadzonych i planowanych operacji.

Aby sprostać wymaganiom stojącym przed komórkami rozpoznawczymi musiały one uwzględniać potrzeby informacyjne kontyngentu dotyczące zagadnień politycznych, socjologicznych, etnicznych, religijnych i gospodarczych. Ważną rolę miał również aspekt logistyczny i medyczny.

Na potrzeby misji został rozwinięty system rozpoznania Polskiego Kontyngentu Wojskowego, który był integralną częścią systemu rozpoznania Wielonarodowej Dywizji Centrum – Południe. System rozpoznania to rozwinięty w przestrzeni potencjał rozpoznawczy, wewnętrznie powiązany i skoordynowany jednolitymi więzami organizacyjnymi (hierarchicznymi, funkcjonalnymi, informacyjnymi i technicznymi), działający na rzecz zdobywania, gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o terenie i przeciwniku.¹

Struktura systemu rozpoznania powinna usprawniać zarządzanie informacjami włącznie z procesem obiegu wymagań rozpoznawczych oraz optymalizować działania rozpoznawcze na każdym poziomie dowodzenia i w każdym rodzaju prowadzonych działań. W operacji stabilizacyjnej w Republice Iraku system rozpoznania został zorganizowany w oparciu o etatowe komórki i elementy pododdziałów kierowanych w rejon misji na podstawie przewidywanego charakteru przyszłych zadań i międzynarodowych ustaleń. Był on uzupełniany ze względu na prognozowanych zagrożeń i zadań stojących przed rozpoznaniem o elementy wywiadu oraz działań psychologicznych.

System rozpoznania miał charakter wielonarodowy, gdyż zarówno w Oddziale Rozpoznania, jak i Sekcji S-2 brygady znajdowali się oficerowie wielu państw NATO oraz państw nie wchodzących w struktury paktu północnoatlantyckiego.

¹ Zob. M. Łokociejewski [i in.], *Rozpoznanie wojskowe - cz. I - Podstawy Teoretyczne*, AON, Warszawa 2003, s. 25.

W strukturze dywizji oprócz oficerów w poszczególnych komórkach rozpoznawczych były ponadto pododdziały rozpoznawcze zarówno wydzielone przez Polskę, jak i innych państw tworzących koalicję, np. kompania węgierska czy Rumuńskie Połączone Centrum Rozpoznawcze.

Dywizyjna komórka rozpoznawcza utrzymywała bezpośredni, ścisły kontakt ze swoim odpowiednikiem na szczuble korpusu – C-2 oraz sąsiednimi dywizjami. Na początku operacji strefa odpowiedzialności Wielonarodowej Dywizji Centrum – Południe obejmowała pięć prowincji: Babil, Wasit, Nadżaf, Kadisija, Karbala i zajmowała obszar ponad 64 tys. km² zamieszkały przez ok. 3,6 mln Irakijczyków. Stan osobowy dywizji liczył ok. 8,5 tys. żołnierzy i pracowników wojska z 24 państw, w tym ok. 2,5 tys. Polaków. Siły główne MND CS tworzyły trzy brygady (polska, hiszpańska i ukraińska), polska Samodzielna Grupa Desantowo-Szturmowa, węgierski batalion transportowy, polski batalion logistyczny oraz dwa bataliony inżynieryjne (rumuński i tajlandzki). Po wycofaniu kontyngentu hiszpańskiego i ograniczeniu ukraińskiego, ilość sił i środków rozpoznania również uległa redukcji. Pozostała tylko brygada polska z sekcją S-2 i kompanią rozpoznawczą, S-2 Grupy Manewrowej oraz S-2 batalionu salvadorskiego. Bardzo cennym źródłem informacji stali się oficerowie szkolący irackie wojsko i policję. Na uwagę zasługuje również komórka wywiadu, która wymieniała się informacjami z Oddziałem G-2 oraz ściśle współpracowała z Grupą Rozpoznania Osobowego. Oddział rozpoznania zasilany był ponadto informacjami pochodzącymi od amerykańskich zespołów rozpoznania osobowego oraz od pracowników amerykańskiej firmy logistycznej zatrudnionych w bazie i od brytyjskiej prywatnej firmy ochroniarskiej - Aegis. Również Irackie Siły Bezpieczeństwa, a w szczególności komórka rozpoznawcza 8 Dywizji Irackiej Armii były cennymi źródłami informacji.

Na funkcjonowanie pionu rozpoznania miał wpływ niejednorodny system łączności dywizji (amerykańsko – polsko – ukraińsko – hiszpańskiej). Na przykład Oddział Rozpoznania dywizji chcąc skontaktować się z batalionem Hondurasu, który był odpowiedzialny za zbieranie informacji odnośnie Muktady Al Sadra, kontaktował się z szefem S-2 batalionu poprzez sztab brygady hiszpańskiej.² Brak kompatybilności sprzętu i oprogramowania komputerowego w działaniach wielonarodowych oraz uprawnień użytkowników do określonych informacji to problem trudny do rozwiązania, gdyż niektóre państwa posiadają sprzęt starszej generacji, a inne nowszej.

² Zob. *Doświadczenia i wnioski z przygotowania i udziału pierwszej zmiany Dywizji Międzynarodowej w misji stabilizacyjnej w Iraku*, Przegląd Wojsk Lądowych, dodatek do nr 8, Warszawa 2004.

Informacje i dane rozpoznawcze były przekazywane za pomocą sieci łączności radiowej, satelitarnej i komputerowej. CENTRIX – MCFI był dominującą siecią komputerową, dzięki której obieg informacji między korpusem, dywizją i brygadami był zapewniony. Wprowadzenie komercyjnego systemu satelitarne i połączenie za pomocą jego stanowisk dowodzenia spowodowało rozwój sieci CENTRIX – MCFI. Niemożność spięcia systemów CRONOS i CENTRIX uniemożliwiała płynne przekazywanie niejawnych informacji do PKW i odwrotnie, a tym samym negatywnie wpływała na funkcjonowanie systemu dowodzenia dywizji.³

Kolejny aspekt to liczne narodowe uwarunkowania poszczególnych państw koalicji w zakresie przekazywania informacji, które nie umożliwiały bezpośredniej wymiany informacji rozpoznawczych, a tym samym skutkowały obniżeniem efektywności systemu rozpoznania. O trudnościach, z jakimi borykali się dowódcy, niech świadczy wypowiedź dowódcy I zmiany PKW o współpracy z innymi państwami tworzącymi Wielonarodową Dywizję Centrum - Południe: „Oficerowie sztabu dywizji uchylali się od przekazywania, odbierania czy wymuszania obiegu informacji z ich narodowych kontyngentów. W razie wypadku lub nieszczęśliwego zdarzenia oficerowie reprezentujący dany kontyngent utrudniali wręcz dostęp do jakichkolwiek informacji, dając czas dowódcom kontyngentów na kontakt z władzami narodowymi.”⁴

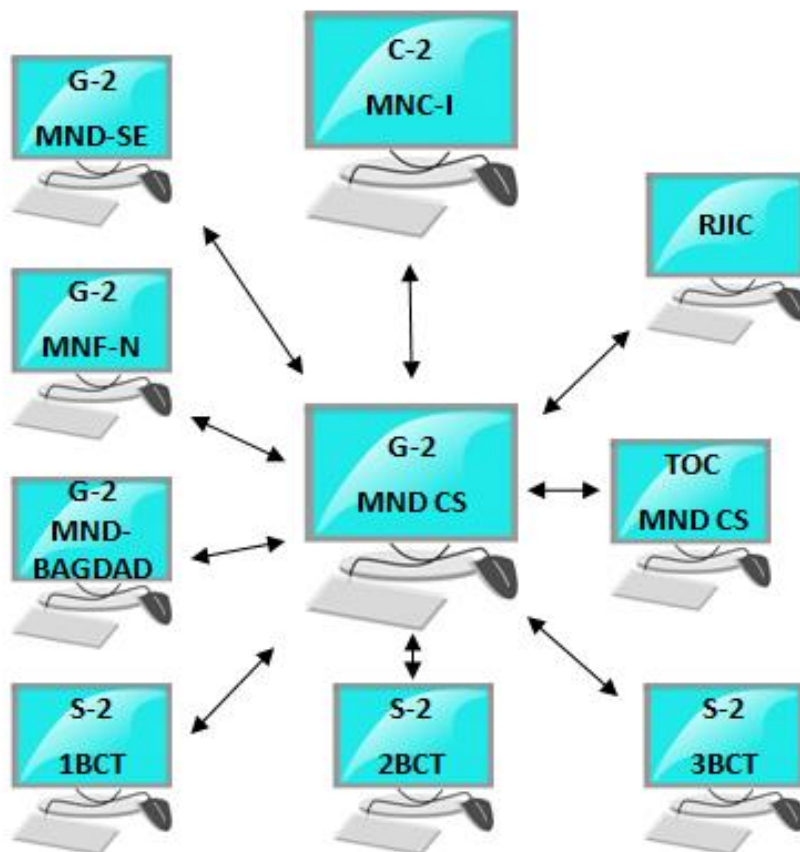
Niestety te praktyki były stosowane przez inne państwa wchodzące w skład MND CS od początku do końca misji w Iraku, których żołnierze przekazywali informacje w sposób wybiórczy, a więc tylko te, które uważali, że mogą przekazać.

Bardzo ważną rolę w działalności komórek rozpoznawczych odgrywała informatyka w szerokim tego słowa znaczeniu, gdyż w tego rodzaju działaniach niezwykle istotna jest szybka transmisja danych, tworzenie i korzystanie z baz danych (banku informacji) oraz niezakłócony obieg informacji rozpoznawczych. Bazy danych o przeciwniku, własnych pododdziałach (elementach) rozpoznawczych i terenie miały kluczowe znaczenie, gdyż dzięki stałej ich aktualizacji i uzupełnianiu o nowe dane otrzymywany był w miarę pełny obraz sytuacji. Niestety nadal nie do osiągnięcia jest zapewnienie komórkom rozpoznawczym odpowiednich programów zarówno na misji, jak i w kraju. Oficerowie Wydziału Analiz i Prognoz musieli przy pomocy prostych narzędzi (np. program Microsoft Office Excel) tworzyć bazy danych. Każda kolejna zmiana starała się udoskonalić swoje narzędzia pracy, w tym bank danych. Dzięki tym działaniom łatwiej było znaleźć powiązania między podejrzanymi osobami, czy

³ *Irak 2006 – osłona młodej demokracji*, AON, Warszawa 2006, s. 42.

⁴ A. Tyszkiewicz, *Operacje stabilizacyjne*, Bellona, Warszawa 2005, s. 76.

faktami, które miały miejsce. Analizie poddawano każdy atak na siły koalicji w strefie odpowiedzialności dywizji.

Rys. 1 Schemat obiegu informacji

Szczególną uwagę zwracano przy tym na miejsce, czas oraz siły użyte do ataku. Na podstawie tych analiz można było niekiedy przewidzieć działania rebeliantów. Brakowało jednakże automatyzacji procesu gromadzenia i segregacji, interpretacji i analizy informacji dzięki któremu cały ten proces mógł być zrealizowany w krótszym czasie i obciążony byłby mniejszym błędem. Również to, że nie istniała wspólna baza danych poszczególnych komponentów uczestniczących w operacji powodowało niekiedy sytuacje, że osoba podejrzana o terroryzm przez G-2 dywizji okazywała się informatorem innego pionu rozpoznania, np. wojsk amerykańskich. Taka baza danych pozwoliłaby ponadto uzyskać integrację źródeł informacji operujących w strefie odpowiedzialności dywizji.

Automatyzacja procesu przetwarzania danych, w wyniku którego powstaje nowa treść informacyjna, a więc ulega zmianie postać zbioru danych pozwoliłaby na szybką ewidencję, segregację, analizę, ocenę i wnioskowanie pozwoliłaby na skrócenie czasu i uniknięcie błędów. Każdą wpływającą daną należy zaewidencjonować, czyli utrwalić w formie czytelnej dla człowieka określonej treści informacyjnej. W przypadku utrwalania danych na nośniku, który zawiera treść informacyjną, jej znaczenie jest rozróżniane przez przetwornik elektroniczny. Zatem ewidencja to zarejestrowanie zbioru danych z podaniem źródła, czasu otrzymania i treści. Czynność ta polega na zwięzłym ujęciu pozyskanych treści informacyjnych i ich uporządkowaniu według ustalonych zasad, a więc je posegregować według ustalonego algorytmu, umożliwiając w ten sposób ich natychmiastowe wykorzystanie. Elementem usprawniającym działania w ramach procesu informacyjnego jest wprowadzenie i wykorzystanie w pracy automatycznego systemu segregowania zbiorów informacyjnych.

Również dzięki posiadaniu sieci komputerowej przez Wielonarodową Dywizję Centrum – Południe wszelkie rozkazy, zarządzenia, meldunki i komunikaty rozpoznawcze były przekazywane poprzez sieć, co w dużym stopniu usprawniało obieg informacji.

Praktycznie wszystkie dokumenty rozpoznawcze mogą być wykonywane, aktualizowane, przechowywane i dystrybuowane do zainteresowanych przy wykorzystaniu urządzeń komputerowych pracujących w sieci.

Jednym z rodzajów rozpoznania, w którym informacje rozpoznawcze mogą być przekazywane w czasie rzeczywistym jest rozpoznanie obrazowe (*Imagery Intelligence – IMINT*). Znaczenie tego rodzaju rozpoznania szczególnie doceniono podczas prowadzenia operacji stabilizacyjnej w Republice Iraku.

W tym rodzaju rozpoznania informacje rozpoznawcze pochodzą ze zdjęć fotograficznych, przyrządów elektrooptycznych, termalnych i urządzeń satelitarnych. Źródła rozpoznania obrazowego mogą być rozmieszczone na lądzie, środkach pływających lub powietrznych, a także w przestrzeni kosmicznej (rozpoznanie satelitarne). Informacje przekazane za pomocą zdjęć, filmów, bezpośredniego przekazu obrazu elektronicznego są zazwyczaj zwięzłe i obiektywne, mogą służyć do potwierdzania danych uzyskanych przez inne rodzaje rozpoznania. Większość informacji z zakresu rozpoznania obrazowego zdobywana jest przez satelity, samoloty rozpoznawcze i środki bezpilotowe oraz urządzenia telewizyjne i fotograficzne zamieszczone na pojazdach rozpoznawczych.

Podczas misji w Republice Iraku Oddział G-2 korzystał z informacji przekazywanych od Rumuńskiego Połączonego Centrum Rozpoznawczego, które dysponowało plutonem bezzałogowych środków rozpoznawczych. Novum dla

oficerów rozpoznania Polskiego Kontyngentu służących w Oddziale G-2 dywizji było planowanie użycia BSR, gdyż Wojsk Lądowe nie posiadały na wyposażeniu takich środków, ani doświadczenia w ich wykorzystaniu. Bardzo ważne było posiadanie oficera łącznikowego z rumuńskiego centrum, który najpierw uczył, a następnie pomagał w planowaniu ich wykorzystania. Rumuni posiadali amerykańskiej produkcji system SHADOW 600.

System SHADOW 600 był wykorzystywany przez Oddział Rozpoznania głównie do następujących zadań:

- monitorowania strefy odpowiedzialności dywizji;
- rozpoznania wskazanych obiektów;
- dokonywanie pomiarów natężenia ruchu na drogach w czasie świąt;
- patrolowanie granicy iracko – irańskiej.

Jednakże system ten może być również wykorzystywany do innych zadań, takich, jak:

- wykrywanie środków ogniowych;
- ocena strat powstałych w wyniku walki;
- korygowanie ognia artylerii.
- poszukiwania ratownicze.

Posiadanie podsystemu rozpoznania obrazowego umożliwia dostęp do informacji w czasie zbliżonym do rzeczywistego. Zobrazowania przekazywane za pomocą BSR posiadają wysoki poziom szczegółowości niezbędny podczas planowania i prowadzenia działań. Umożliwia o ponadto nakładanie i porównywanie obrazów w celu uchwycenia różnic pomiędzy stanem obecnym a stanem, który wcześniej został zarejestrowany. Wykorzystywanie wysoce zaawansowanego technologicznie sprzętu rozpoznania obrazowego wymusza jednakże konieczność tworzenia oraz posiadania baz danych i programów analitycznych.

Misja w Republice Iraku spowodowała, że ten rodzaj rozpoznania w ostatnich latach stał się priorytetem w planach rozwojowych rozpoznania Wojsk Lądowych. Dopiero pod koniec pobytu Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Republice Iraku skierowano w rejon misji zakupione przez Polskę zestawy mini BSR ORBITER. W misjach pokojowych i operacjach stabilizacyjnych szczególnego znaczenia nabiera wykorzystanie mini BSR do rozpoznania dróg marszu konwojów i patroli, monitorowanie zagrożeń oraz dostarczanie informacji niezbędnych do planowania i realizacji akcji bezpośrednich, np. operacji typu cordon & search. Wprowadzony na wyposażenie Wojsk Lądowych ORBITER może w zależności od typu prowadzić rozpoznanie na głębokość 15 – 25 km przez okres 1 - 1,5 godziny. Stacja Kierowania i Kontroli drugiego z nich może być montowana na KTO typu ROSOMAK. Dzięki takiemu rozwiązaniu element rozpoznawczy może wykorzystać BSR do rozpoznania obiektu lub drogi marszu patrolu, a tym

samym uniknąć zasadzki zorganizowanej przez rebeliantów. Wpływa to niewątpliwie na bezpieczeństwo prowadzonych działań rozpoznawczych.

Mini BSR ORBITER były wykorzystywane podobnie jak SHADOW 600 do prowadzenia rozpoznania przeciwnika (potencjalnego przeciwnika), warunków terenowych i atmosferycznych oraz rejonów i obiektów szczególnie ważnych dla prowadzenia działań. Zasadniczą różnicą był zasięg tych środków rozpoznania, gdyż SHADOW 600 ma zasięg 125 km, a ORBIER maksymalnie 25 km.

Mini BSR był wykorzystywany przede wszystkim do realizacji następujących zadań:

- wykrywania, lokalizacji, identyfikacji oraz określania składu, ugrupowania, wyposażenia i sił rebeliantów;
- rozpoznania dróg marszu na korzyść wojsk własnych;
- rozpoznania obiektów, rejonów i stref pod kątem prowadzenia działań;
- poszukiwania informacji o terenie, w tym o sieciach komunikacyjnych (drogach, mostach, przepustach) jako uzupełnienie innych środków rozpoznania.

Wnioski i analizy z przebiegu konfliktów zbrojnych oraz oceny ekspertów wojskowych stanowią podstawę do stwierdzenia, że obecnie tych środków jest za mało w stosunku do potrzeb operacyjnych.⁵

Bardzo istotnym argumentem za dalszym rozwojem rozpoznania obrazowego jest możliwość jego wykorzystania w szerokim spectrum działań. Może on być wykorzystywany zarówno w klasycznych działaniach, jak obrona, natarcie i działania opóźniające, jak również w operacjach stabilizacyjnych i reagowania kryzysowego. Nie bez znaczenia jest fakt, że bezzałogowe środki rozpoznawcze można wykorzystać w rejonach, który dla innego rodzaju rozpoznania będzie niedostępny lub zagrożenie dla życia żołnierzy elementów rozpoznania będzie bardzo wysokie.

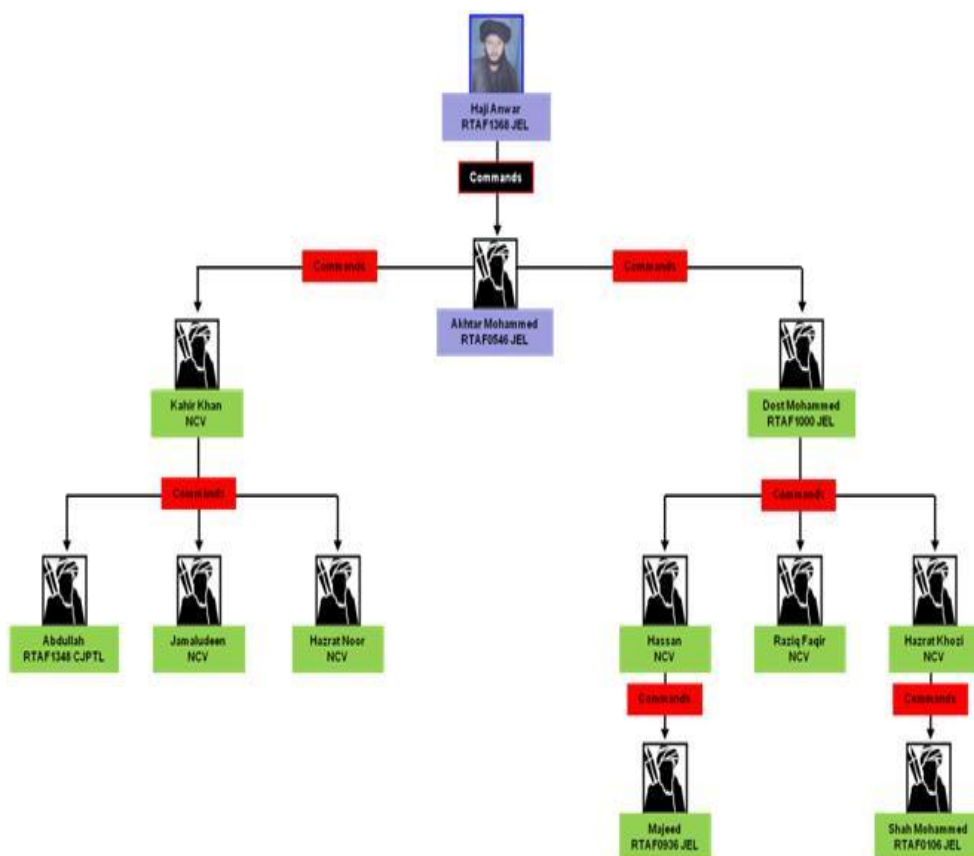
Kolejnym rodzajem rozpoznania, którego znaczenie na współczesnym polu walki zostało szczególnie dostrzeżone w czasie operacji stabilizacyjnej w Republice Iraku jest rozpoznanie osobowe.

Do głównych zadań realizowanych przez operatorów rozpoznania osobowego należało:

- wsparcie informacyjne dowódców;
- praca ze źródłami osobowymi;
- prowadzenia działalności łącznikowej z władzami i służbami lokalnymi;
- udział w procesie wskazywania celów;

⁵ Brzezina J.M., Dańko Z., *Włoskie doświadczenia z bojowego wykorzystania w Iraku bezpilotowych statków powietrznych*, Przegląd Sił Powietrznych 2005, nr 3.

- prowadzenie rozpoznania mobilnego (patrolowego) obiektów;
- prowadzenie analizy zagrożeń w strefie odpowiedzialności rozpoznawczej.

Rys. 2 Schemat siatki rebeliantów

Automatyzacja procesu gromadzenia i analizy danych w tym rodzaju rozpoznania odgrywa szczególną rolę. Stworzenie i prowadzenie bazy danych o źródłach rozpoznania osobowego oraz o rebeliantach pozwala na analizę posiadanych danych i ustalenie braków informacyjnych i następnie po porównaniu ich z wymaganiami przełożonego, wysłała zapotrzebowania na informacje do innych komórek rozpoznawczych wchodzących w skład systemu rozpoznania. Niestety sam człowiek nie wystarcza i potrzebne są specjalistyczne programy analityczne. W celu zapewnienia efektywności systemu rozpoznania Wielonarodowej Dywizji Centrum – Południe oraz zminimalizowania błędów w ocenie sytuacji polityczno-militarnej w rejonie operacji, w opracowaniu danych rozpoznawczych były wykorzystywane informacje pochodzące z rozpoznania osobowego (HUMINT),

obrazowego (IMINT), sygnałowego (SIGINT) oraz patrolowego. Wielość źródeł pozwalała na weryfikację informacji, a tym samym na zwiększenie stopnia wiarygodności danych rozpoznawczych.

Konkludując, skuteczny system rozpoznania jest warunkiem niezbędnym do planowania i prowadzenia działań na współczesnym polu walki. Automatyzacja systemu rozpoznania jest kluczem do osiągnięcia poziomu, na którym potrzeby informacyjne dowódcy dla których został określony priorytet będą łatwiejsze do realizacji przez komórkę rozpoznania. Udział Wojska Polskiego w operacjach sojuszniczych i koalicyjnych poza granicami kraju ukazał potrzebę zapewnienia automatyzacji transmisji danych o sytuacji w obszarze prowadzonych działań oraz braki w zakresie posiadania oprogramowania do tworzenia baz danych i analizy pozyskanych danych.

Kolejny wniosek, to potrzeba interoperacyjności zautomatyzowanego systemu dowodzenia, czyli możliwość połączenia z innymi systemami, niekiedy z różnych krajów, zwłaszcza w operacjach wielonarodowych.

Literatura:

- [1] Brzezina J.M., Dańko Z., *Włoskie doświadczenia z bojowego wykorzystania w Iraku bezpilotowych statków powietrznych*, Przegląd Sił Powietrznych 2005, nr 3.
- [2] *Doświadczenia i wnioski z przygotowania i udziału pierwszej zmiany Dywizji Międzynarodowej w misji stabilizacyjnej w Iraku*, Przegląd Wojsk Lądowych 2004, dodatek do nr 8.
- [3] *Irak 2006 – osłona młodej demokracji*, AON, Warszawa 2006.
- [4] Łokociejewski M. [i in.], *Rozpoznanie wojskowe - cz. I - Podstawy Teoretyczne*, AON, Warszawa 2003.
- [5] A. Tyszkiewicz, *Operacje stabilizacyjne*, Bellona, Warszawa 2005.

mjr dypl. Zbigniew Modrzejewski jest absolwentem Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych oraz Akademii Obrony Narodowej. Służył na różnych stanowiskach od dowódcy plutonu zmechanizowanego, poprzez dowódcę kompanii rozpoznawczej, oficera S-2 Brygady Zmechanizowanej, młodszego specjalisty G-2 Dywizji Zmechanizowanej, po szefa sztabu batalionu rozpoznawczego. W ramach VI zmiany PKW Irak pełnił obowiązki Szefa Wydziału Koordynacji Oddziału G-2 Wielonarodowej Dywizji Centrum – Południe. Od 2008 r. jest asystentem w Zakładzie Rozpoznania i Walki Elektronicznej na Wydziale Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej.